

ИНД - 173

Иргэний Нисэхийн Дүрэм

**Хэрэглэлийн нислэгийн журмын үйлчилгээний байгууллагын
гэрчилгээжүүлэлт**

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар

ДҮРМИЙН ТАЙЛБАР

Дүрэм 173 нь:

- хэрэглэлийн нислэгийн журам зохиох болон засвар өөрчлөлтийн үйлчилгээ үзүүлэх байгууллагын гэрчилгээжүүлэлтийн болон үйл ажиллагааны зохицуулалтын шаардлага;
- хэрэглэлийн нислэгийн журам зохиох техникийн стандартыг тогтооно.

Энэ Дүрэм нь эрсдэлтэй хөдөлгүүр ажиллагаагүй үеийн онцгой нөхцөлийн журмын хувьд, агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны үзүүлэлтийн хязгаарлалт, эсхүл нислэгийн замыг зохиоход хамаарахгүй.

Дүрэм 173 нь Монгол Улсын Нислэгийн Мэдээллийн Районд (FIR) IFR-ийн дагуу нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлөгт ашиглах хэрэглэлийн нислэгийн журмыг зохиох, засвар өөрчлөлт оруулах болон зарлах /түгээх ажиллагааг Олон Улсын Иргэний Нисэхийн Байгууллагын (ICAO) хэрэглэлийн нислэгийн журмын стандарт болон практик зөвлөмжид нийцүүлэх, эсхүл илүү өндөр түвшинд боловсруулахыг бататгах зорилготой.

Энэ Дүрэм нь Иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан ИНД-173-ын цахим хувилбар бөгөөд зөвхөн ишлэл хийх зорилгоор хэрэглэнэ. Хүчинтэй ИНД-173, түүний нэмэлт, өөрчлөлтийн хуулбарыг ИНЕГ-аас, эсхүл www.mcaa.gov.mn веб сайтаас татаж авах боломжтой.

Мэдээлэл

Гишүүн улсуудын иргэний нисэхийн Дүрмийг сайжруулах замаар иргэний нисэхийн салбарт нэгдсэн нэг Дүрмийн зохицуулалтад шилжих Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын 1992 оны 29-р чуулганы А29-3 тогтоолыг хэрэгжүүлэх зорилгоор, Монгол Улс болон Шинэ Зеланд улсын ИНЕГ-ын хооронд 1999 оны 5 дугаар сарын 6-нд байгуулсан “Техникийн Хамтын Ажиллагааны Санамж Бичиг”-ийг үндэслэн Монгол Улсын Иргэний нисэхийн дүрмийг боловсруулсан.

Өөрчлөлтийн түүх**Хүчинтэй огноо**

Анхны боловсруулалт

2002 оны 12 сарын 20

Нэмэлт, өөрчлөлт 1

2010 оны 10 сарын 05

Нэмэлт, өөрчлөлт 2 (Шинэчлэлт)

2019 оны ... сарын ...

Тэмдэглэл: ИНД-173-ын шинэчлэлтийг монгол болон англи хэл дээр, NZ Part 173-ын 2017 оны 03 сарын 10-ны А.3-д үндэслэн боловсруулсан болно.

Гарчиг

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл.....	1
173.1. Зорилго	1
173.3. Нэр томъёо ба товчлол.....	1
173.5. Гэрчилгээний шаардлага	1
173.7. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах.....	1
173.9. Гэрчилгээ олгох	2
173.11. Гэрчилгээ эзэмшигчийн эрх.....	2
173.13. Гэрчилгээний хугацаа	2
173.15. Гэрчилгээ сунгах	2
В Бүлэг - Гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага	3
173.51. Ажилтанд тавих шаардлага	3
173.53. Нөөцийн шаардлага.....	4
173.55. Хэрэглэлийн нислэгийн журам зохиох.....	5
173.57. Хэрэглэлийн нислэгийн журмыг гэрчилгээжүүлэх ажилтанд эрх олгох	7
173.59. Хэрэглэлийн нислэгийн журмын гэрчилгээжүүлэлт.....	7
173.61. Хэрэглэлийн нислэгийн журмыг зарлах	7
173.63. Хэрэглэлийн нислэгийн журмын засвар өөрчлөлт	8
173.65. Хэвлэгдсэн хэрэглэлийн нислэгийн журамд илэрсэн алдаа.....	9
173.67. Бүртгэл хөтлөх	9
173.69. Аюулгүй байдлын удирдлага	10
173.71. ХНЖҮ-ний байгууллагын Ерөнхий заавар.....	10
С Бүлэг - Үйл ажиллагааны шаардлага.....	12
173.101. Байнгын хэрэгжилт	12
173.103. Гэрчилгээ эзэмшигчийн байгууллагын өөрчлөлт	12
173.105. Хэрэглэлийн нислэгийн журамд засвар өөрчлөлт оруулахыг зогсоох...	13
Д Бүлэг - Зохиолтын шалгуур-хэрэглэлийн нислэгийн журам	14
173.201. Зохиолт.....	14
Е Бүлэг - Шилжилтийн зохицуулалт	16
173.301. ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч болон хүсэлт гаргагчийн шилжилт	16
173.303. ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч болон хүсэлт гаргагчийн шилжилтийн аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоо.....	17
Хавсралт А - Удирдах ажилтны мэргэшил болон туршлага	20
А.1. Хэрэглэлийн нислэгийн журмыг гэрчилгээжүүлэх удирдах ажилтан	20
А.2. Аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоог хариуцах удирдах ажилтан	20

Хэрэглэлийн нислэгийн журмын үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээжүүлэлт

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл

173.1. Зорилго

(a) Энэ Дүрэм нь:

- (1) хэрэглэлийн нислэгийн журмыг зохиох болон засвар өөрчлөлтийн үйлчилгээ үзүүлэх байгууллагын гэрчилгээжүүлэлтийн болон үйл ажиллагааны зохицуулалтын шаардлага;
- (2) хэрэглэлийн нислэгийн журам зохиох техникийн стандартыг тогтооно.

(b) Энэ Дүрэм нь эрсдэлтэй хөдөлгүүр ажиллагаагүй үеийн онцгой нөхцөлийн журмын хувьд, агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны үзүүлэлтийн хязгаарлалт, эсхүл нислэгийн замыг зохиоход хамаарахгүй.

173.3. Нэр томьёо ба товчлол

Энэ Дүрэмтэй холбоотой нэр томьёо болон товчлол нь ИНД-ийн нэр томьёоны тайлбарт багтсан.

173.5. Гэрчилгээний шаардлага

Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээд нь энэ Дүрмийн дагуу олгосон Хэрэглэлийн нислэгийн журмын үйлчилгээний байгууллагын (цаашид “ХНЖҮ-ний байгууллага” гэх) гэрчилгээний эрхийн хүрээнээс гадуур, Монгол Улсын FIR-д хэрэглэлийн нислэгийн журмын үйлчилгээг үзүүлэхгүй:

173.7. Гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргах

ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь САА 24173/01 маягтыг бөглөж, дараах баримтын хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) 173.71-д шаардсан хүсэлт гаргагчийн Ерөнхий заавар;
- (2) хэрэв хамааралтай бол, зохих төлбөрийн баримт.

173.9. Гэрчилгээ олгох

Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, хүсэлт гаргагчид ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ олгоно:

- (1) хүсэлт гаргагч нь В Бүлгийн шаардлага хангасан байх;
- (2) хүсэлт гаргагч болон 171.51(а)-д шаардсан удирдах ажилтнууд нь тохирох зөв хүн байх;
- (3) гэрчилгээ олгосноор нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй байх.

173.11. Гэрчилгээ эзэмшигчийн эрх

ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ нь:

- (1) гэрчилгээ эзэмшигчид дараах эрхийг олгоно:
  - (i) хэрэглэлийн нислэгийн журмыг зохиох, нислэгээр баталгаажуулах, гэрчилгээжүүлэх болон засвар өөрчлөлт оруулах;
  - (ii) ИНД-95-ын шаардлагыг харгалзан, гэрчилгээ эзэмшигчийн гэрчилгээжүүлсэн, албан ёсны хэвлэлд хэвлүүлсэн болон агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд хэрэглэх болон хэвлэхэд бэлэн, хэрэглэлийн нислэгийн журамтай холбоотой нисэхийн өгөгдлийг багтаасан нисэхийн мэдээллийг гаргах;
- (2) гэрчилгээ эзэмшигчийн зохиох, нислэгээр баталгаажуулах, гэрчилгээжүүлэх болон засвар өөрчлөлт оруулах эрх олгогдсон хэрэглэлийн нислэгийн журмын төрлийг заана.

173.13. Гэрчилгээний хугацаа

(а) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээг 5 жил хүртэл хугацаагаар олгож, эсхүл сунгаж болно.

(б) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ нь түүний хугацаа дууссан, түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд хүчинтэй хэвээр байна.

173.15. Гэрчилгээ сунгах

ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээний хугацааг сунгуулах хүсэлтийг САА 24173/01 маягтын дагуу гаргаж, гэрчилгээний хугацаа дуусахаас 90-ээс доошгүй хоногийн өмнө Даргад хүргүүлнэ.

В Бүлэг - Гэрчилгээжүүлэлтийн шаардлага

173.51. Ажилтанд тавих шаардлага

(a) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах ажилтныг үндсэн ажилтнаар, эсхүл гэрээгээр ажиллуулах үүрэгтэй:

- (1) Гүйцэтгэх захирлаар тодорхойлогдсон удирдах ажилтан:
  - (i) тухайн байгууллагын хэрэглэлийн нислэгийн журмын үйлчилгээг санхүүжүүлэх ба энэ Дүрэмд заасан шаардлага болон стандартын дагуу хийж чадахаа хүсэлт гаргагчийн байгууллагын хүрээнд бататгах эрхтэй;
  - (ii) тухайн байгууллага нь энэ Дүрмийн шаардлага болон стандартыг хангаж байгааг бататгах хариуцлага хүлээх;
- (2) удирдах ажилтан, эсхүл ажилтнууд нь дараах үйл ажиллагааны чиглэлээр Гүйцэтгэх захирлын өмнө хариуцлага хүлээх:
  - (i) хүсэлт гаргагчийн байгууллага нь тухайн байгууллагын Ерөнхий зааврыг дагаж мөрдөж байгааг бататгах;
  - (ii) ИНД-95-ын дагуу Монгол Улсын ANR-д оруулах зорилгоор хүсэлт гаргагчийн байгууллагаас нийлүүлэх хэрэглэлийн нислэгийн журам бүрийг гэрчилгээжүүлэх болон хэвлэх, үйл ажиллагаанд хэрэглэхэд бэлэн болгох;
  - (iii) 173.69-д шаардсан аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоо;
- (3) хүсэлт гаргагчийн байгууллагаас нийлүүлэх хэрэглэлийн нислэгийн журмыг төлөвлөх, зохиох, бататгах болон засвар өөрчлөлт оруулах хангалттай тооны ажилтан.

(b) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах ажилтны ур чадварт суурь үнэлгээ өгөх, сургалт болон ур чадварыг хадгалах журмыг тогтоох үүрэгтэй:

- (1) хэрэглэлийн нислэгийн журмыг төлөвлөх, зохиох, бататгах болон засвар өөрчлөлт оруулах ажилтан;
- (2) хэрэглэлийн нислэгийн журмыг гэрчилгээжүүлэх эрхтэй удирдах ажилтан.

(c) Хэрэглэлийн нислэгийн журмын гэрчилгээжүүлэлт хариуцсан удирдах ажилтан, эсхүл ажилтнуудад 173.57-гийн дагуу тухайн журмыг гэрчилгээжүүлэх эрхийг олгох ёстой.

(d) Энэ зүйлийн (a)(2)-т заасан удирдах ажилтны мэргэшил болон туршлагыг Хавсралт А-д заасан.

173.53. Нөөцийн шаардлага

- (a) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах үүрэгтэй:
- (1) хүсэлт гаргагчийн Ерөнхий зааварт заасан хэрэглэлийн нислэгийн журмын төрлийг зохиох, зохиолтыг бататгах, гэрчилгээжүүлэх, нислэгээр баталгаажуулах болон засвар өөрчлөлт хийхэд тохиромжтой төхөөрөмжийг бэлэн байлгах;
  - (2) хүсэлт гаргагчийн байгууллагын гэрчилгээжүүлэх болон засвар өөрчлөлт оруулах хэрэглэлийн нислэгийн журмыг зохиох, зохиолтыг бататгах, нислэгээр баталгаажуулах болон засвар өөрчлөлт хийхэд шаардлагатай нисэхийн өгөгдөл, газрын хаялбарын өгөгдөл болон саадын өгөгдлөөр хязгаарлагдахгүй өгөгдлийг багтаасан холбогдох болон хүчинтэй өгөгдлийг ашиглахад бэлэн байлгах;
  - (3) хүсэлт гаргагчийн Ерөнхий зааварт заасан хэрэглэлийн нислэгийн журмын төрлийг зохиох, зохиолтыг бататгах, гэрчилгээжүүлэх, нислэгээр баталгаажуулах болон засвар өөрчлөлт хийхэд шаардлагатай байж болох техникийн стандарт, практик заавар болон зааварчилгаанаас бүрдсэн холбогдох баримт бичгийн хувийг эзэмшдэг, эсхүл ашиглахад бэлэн байлгах.
- (b) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах шаардлагыг бататгах журмыг тогтоох үүрэгтэй:
- (1) хүсэлт гаргагчийн Ерөнхий зааварт заасан хэрэглэлийн нислэгийн журмын төрлийн, энэ зүйлийн (a)(2)-т заасан өгөгдлийг ажилтнууд ашиглахад бэлэн байлгах;
  - (2) энэ зүйлийн (a)(2)-т заасан өгөгдөл нь хүчинтэй, эх үүсвэрийг эргэн тогтоох боломжтой болон хүсэлт гаргагчийн Ерөнхий зааварт заасан хэрэглэлийн нислэгийн журмыг зохиох, зохиолтыг бататгах, нислэгээр баталгаажуулах болон засвар өөрчлөлт хийхэд шаардлагатай бататгаж чадахуйц нарийвчлалын түвшинд нийцсэн байх.
- (c) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах шаардлагыг бататгах зорилгоор энэ зүйлийн (a)(3)-д шаардсан бүх баримт бичгийг хянах журмыг тогтоох үүрэгтэй:
- (1) бүх баримт бичгийг гаргаж, ашиглахын өмнө холбогдох этгээд хянаж, зөвшөөрдөг байх;
  - (2) холбогдох баримт бичгийн хүчинтэй хувийг хэрэв ажилтан авч хэрэглэх шаардлагатай бол, ажлын байрлал бүрд авч ашиглахад бэлэн байлгах;
  - (3) хүчингүй болсон баримт бичгийг олгох цэгээс, эсхүл ашиглаж байгаа бүх цэгээс нэн даруй хураадаг байх;
  - (4) баримт бичигт орсон нэмэлт өөрчлөлтийг холбогдох этгээд хянаж, баталгаажуулдаг байх;
  - (5) баримт бичгийн хүчинтэй хувилбар нь хүчингүй материал ашиглахаас сэргийлэх зорилгоор танигддаг байлгах.

173.55. Хэрэглэлийн нислэгийн журам зохиох

(a) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь 173.59-ийн дагуу хүсэлт гаргагчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд гэрчилгээжсэн хэрэглэлийн нислэгийн журам бүр дараах нөхцөлийг хангаж байгааг бататгах журмыг тогтоох үүрэгтэй:

- (1) тухайн журмыг D Бүлэгт заасан холбогдох шаардлага болон стандарт хангасан болохыг бататгах аргачлалыг ашиглан зохиосон, эсхүл нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан байх;
- (2) гэрчилгээжүүлэхээс өмнө, зохиох ажиллагааг шууд хариуцаагүй, мэргэшсэн, тусдаа ажилтан бие даан бататгасан байх;
- (3) энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд, дараах шаардлагыг бататгах зорилгоор энэ зүйлийн (c)-д шаардсан журмын дагуу нислэгээр баталгаажуулсан байх:
  - (i) хэрэглэлийн нислэгийн журам нь агаарын хөлөг аюулгүй ажиллах практикийн хүрээнд тухайн журмыг ашиглах болон нисгэгч тухайн журмыг зориулалтын дагуу ашиглаж байгаа агаарын хөлгийн категориор ажлын ачаалал өгөх боломжтой байлгах;
  - (ii) хэрэглэлийн нислэгийн журам нь тухайн журмыг ашиглаж байгаа агаарын хөлөг саадаас чөлөөтэй хэвээр байгааг бататгахын тулд нарийвчлалтай ойртолтод зориулан агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд тавих ICAO, эсхүл бусад стандартын дагуу зүг чиг болон зайн мэдээлэл, агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны стандартын дагуу, босоо чиглүүлэлтийн мэдээллээр хангаж байх;
  - (iii) хэрэглэлийн нислэгийн журам нь аливаа радио давтамжийн нөлөөнд автахгүй байх;
  - (iv) ил харааны чиглүүлэлтийн систем болон ХБЗ-ын дохио тэмдэг нь хэрэглэлийн нислэгийн журамд тохирч байх болон гэрэлтүүлэг, өндөрт байрласан лазер самбар, эсхүл ил хараа сарниулах бусад зүйлтэй андуурагдахгүй байх.

(b) Хэрэв хүчинтэй саадын өгөгдөл нь хэрэглэлийн нислэгийн журмыг зохиох шаардлага хангасныг харуулж байгаа бол, дараах хэрэглэлийн нислэгийн журам нь нислэгээр баталгаажуулахыг шаардахгүй:

- (1) дараахаас бусад тохиолдолд, нислэгийн замын дагуух, эсхүл хэрэглэлээр нисэн ирэх журам:
  - (i) тухайн журмын шаардлагыг дэмжих навигацийн системийн бүрхэлтэд эргэлзээ байгаа;
  - (ii) өөрийн зориулагдсан агаарын хөлгийн ангиллын нисэх чадвар болон гүйцэтгэлийн үзүүлэлтийг журам нь хязгаарлаж байгаа;
- (2) тухайн журам нь зориулагдсан ангиллынхаа агаарын хөлгийн нисэх чадвар болон гүйцэтгэлийн үзүүлэлтийг хязгаарласнаас бусад тохиолдолд хэрэглэлээр нисэн гарах журам;
- (3) өмнө нь нислэгээр баталгаажуулсан хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмын нэмэлт өөрчлөлт, хэрэв:
  - (i) зохиолтод орох өөрчлөлтийг зохиолтын явцад бататгаж чадсан бол;

(ii) санал болгосон нэмэлт өөрчлөлтөд аюулгүй байдлын үнэлгээ хийгдсэн болон нэмэлт өөрчлөлт нь тухайн журмын аюулгүй байдалд нэмэлт эрсдэл учруулахгүй болохыг баталсан бол.

(c) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь энэ зүйлийн (a)(3)-д шаардсаны дагуу хэрэглэлийн нислэгийн журмыг нислэгээр баталгаажуулах журмыг тогтоох үүрэгтэй.

(d) Энэ зүйлийн (c)-д шаардсан нислэгээр баталгаажуулах журам нь дараах төхөөрөмжийн ашиглалтыг багтаах ёстой:

- (1) хийж байгаа баталгаажуулалтад шаардлагатай стандартад тохирох нарийвчлал болон эх үүсвэрийг эргэн үнэн зөв тогтоох боломжтой;
- (2) програм хангамж, системийн програм болон хөндлөнгийн салхины тодорхойгүй байдлыг багтаасан хэмжлийн тодорхойгүй байдлыг тогтоосон;
- (3) баталгаажуулалт хийсэн агаарын хөлгийн бодит нислэгийн замыг бичсэн,
- (4) тухайн систем нь хэрэглэлийн нислэгийн журмын бүрэн бүтэн байдлыг бататгах чадамжтай болохыг бататгах зорилгоор ашиглалтад шилжүүлэхээс өмнө болон үйлдвэрлэгчээс зөвлөсөн тохируулгын давтамжаас хэтрээгүй давтамж дээр шалгасан,
- (5) нислэгээр баталгаажуулах системийн журам болон шалгуурын дагуу ашиглаж байгаа системийн хувьд, ур чадвартай болон эрхтэй ажилтан ажиллуулж байгаа.

(e) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь хэрэглэлийн нислэгийн журамд энэ зүйлийн (b)-д заасан хэрэглээг бататгах журмыг тогтоох үүрэгтэй.

(f) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь хэрэглэлийн нислэгийн журмыг зохиох, засвар өөрчлөлт оруулах болон өгөгдлийг дамжуулах ажиллагааны үед дараах шаардлагыг бататгах журмыг тогтоох үүрэгтэй:

- (1) холбогдох нисэхийн өгөгдөл болон нисэхийн мэдээлэл нь RTCA Inc. document number RTCA/DO-201A Нислэгийн Мэдээллийн Стандарт баримт бичигт заасан стандартыг хангасан байх;
- (2) нисэхийн өгөгдлийг чиглүүлэх, эсхүл боловсруулах нь RTCA Inc. document number RTCA/DO-200A Нисэхийн Өгөгдөл Боловсруулах Стандарт баримт бичигт заасан стандартыг хангасан байх;
- (3) гэрчилгээ эзэмшигчийн байгууллага дотор, эсхүл гадны байгууллагад, байгууллагаас нисэхийн мэдээлэл дамжуулах нь Нисэхийн Мэдээлэл Дамжуулах Модульд (AIXM-5) заасан стандартыг хангасан байх.

(g) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь энэ зүйлийн (f)-д заасан стандарттай дүйцэх өөр орлох стандарт ашиглаж болно.

173.57. Хэрэглэлийн нислэгийн журмыг гэрчилгээжүүлэх ажилтанд эрх олгох

(a) Энэ зүйлийн (b),(c) болон (d)-г харгалзан, ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь D Бүлэгт заасан холбогдох стандарт болон шаардлага хангасан болон эдгээр шаардлагын дагуу зохиосон хэрэглэлийн нислэгийн журмыг гэрчилгээжүүлэх удирдах ажилтан, эсхүл ажилтнуудад эрх олгох журмыг тогтоох үүрэгтэй.

(b) Аливаа ажилтанд Хавсралт А.1-д заасан холбогдох сургалт болон дадлагын шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, эрх олгохгүй.

(c) Ажилтанд олгох эрх нь бичгээр байх ба тухайн ажилтны гэрчилгээжүүлэх эрхтэй хэрэглэлийн нислэгийн журмын төрлийг заах ёстой.

(d) Эрхэнд заасан хэрэглэлийн нислэгийн журмын төрөл нь хэрэглэлийн нислэгийн үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээнд заасан хэрэглэлийн нислэгийн журмын төрөлтэй нийцэж байх ёстой.

173.59. Хэрэглэлийн нислэгийн журмын гэрчилгээжүүлэлт

(a) Энэ зүйлийн (b) болон (c)-г харгалзан, ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь тухайн хүсэлт гаргагчийн байгууллагын зохиох, үйл ажиллагааны хэрэгцээндээ ашиглахад бэлэн болгох болон Монгол Улсын AIP-д хэвлэн нийтлэхийг санал болгож байгаа хэрэглэлийн нислэгийн журмыг гэрчилгээжүүлэх журмыг тогтоох үүрэгтэй.

(b) Энэ зүйлийн (a)-д шаардсан журам нь дараах шаардлагыг багтаах ёстой:

(1) хэрэглэлийн нислэгийн журам нь энэ Дүрэмд заасан холбогдох шаардлага болон стандартад нийцэж байгааг бататгах зорилгоор хэрэглэлийн нислэгийн журмын тодорхой төрлийг гэрчилгээжүүлэх эрх бүхий удирдах ажилтны гүйцэтгэх шалгалтын дэлгэрэнгүй мэдээлэл;

(2) хэрэглэлийн нислэгийн журмыг Монгол Улсын ANR-д оруулах зорилгоор 173.61(c)-д заасан мэдээллээр Даргыг хангах аргачлал.

(c) 173.57-гийн дагуу хэрэглэлийн нислэгийн журмыг гэрчилгээжүүлэх эрх олгогдсон этгээд нь өөрийн зохиосон хэрэглэлийн нислэгийн журмыг гэрчилгээжүүлж болохгүй.

173.61. Хэрэглэлийн нислэгийн журмыг зарлах

(a) ИНД-95.51-ийн дагуу, ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах шаардлагыг бататгах журмыг тогтоох үүрэгтэй:

(1) энэ зүйлийн (c)-д шаардсан мэдээллээр Даргыг хангасан байх;

(2) Дарга ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчид тухайн хэрэглэлийн нислэгийн журмыг Монгол Улсын ANR-д оруулсныг мэдэгдсэн болон ИНД-95.55-ын дагуу хэрэглэлийн нислэгийн журмын үйл ажиллагааны ашиглалтын хугацааг албан ёсны хэвлэлээр мэдэгдэж зарласнаас бусад тохиолдолд, хэрэглэлийн нислэгийн журмыг хэвлэхгүй, эсхүл үйл ажиллагааны ашиглалтад зориулан гаргахгүй байх.

(b) Энэ зүйлийн (a)-д заасан журам нь дараах шаардлагыг багтаах ёстой:

- (1) хэрэглэлийн нислэгийн журмыг Монгол Улсын AIP-д хэвлүүлэхийг, нисэхийн мэдээллийн үйлчилгээний байгууллагатай хамтарч гүйцэтгэх аргачлалын дэлгэрэнгүй;
  - (2) энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу хэвлүүлсэн хэрэглэлийн нислэгийн журмын анхны хэвлэлт, эсхүл түүнд орох аливаа өөрчлөлт нь Монгол Улсын AIP-д үнэн зөв хэвлэгдсэнийг шалгах аргачлалын дэлгэрэнгүй.
- (c) Монгол Улсын ANR-д хэрэглэлийн нислэгийн журмыг оруулахад, Дарга дараах мэдээллийг шаардана:
- (1) тухайн хэрэглэлийн нислэгийн журмыг бусад журмаас ялгаж таних, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц нэр, эсхүл бусад тохирох тодорхойлогч:
  - (2) хэрэглэлийн нислэгийн журмыг тогтоох болон дүрслэх, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц нисэхийн өгөгдөл:
  - (3) хэрэглэлийн нислэгийн журам хүчинтэй болох төлөвлөсөн хугацаа:
  - (4) тухайн хэрэглэлийн нислэгийн журам нь энэ Дүрэмд заасан холбогдох стандарт болон шаардлагыг хангаж байгааг бататгаж 173.59(b)(1)-д заасан удирдах ажилтан гарын үсэг зурсан мэдэгдэл:
  - (5) хэрэглэлийн нислэгийн журамд 173.63-д шаардсан байгууллагын журмын дагуу засвар, өөрчлөлт оруулдаг болохыг бататгаж, зохих ХНЖҮ-ний байгууллагын удирдах ажилтан гарын үсэг зурсан мэдэгдэл.
- (d) Энэ зүйлийн (c)(5)-ын зорилгоор, зохих ХНЖҮ-ний байгууллага нь энэ Дүрмийн дагуу гэрчилгээжсэн байгууллага байх ба гэрчилгээгээр хэрэглэлийн нислэгийн журмын тодорхой төрлийг зохиох, нислэгээр баталгаажуулах, гэрчилгээжүүлэх болон засвар өөрчлөлт оруулах эрхийг олгодог.

173.63. Хэрэглэлийн нислэгийн журмын засвар өөрчлөлт

- (a) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь 173.61(c)(5)-д шаардсан мэдэгдлийн дагуу, тухайн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд засвар өөрчлөлт ордог хэрэглэлийн нислэгийн журам бүрд энэ Дүрмийн шаардлагын дагуу засвар өөрчлөлт оруулах журмыг тогтоох үүрэгтэй.
- (b) Энэ зүйлийн (a)-д шаардсан журам нь үнэлгээ хийгдэх болон хэрэв шаардлагатай бол, нислэгээр баталгаажуулах хэрэглэлийн нислэгийн журам бүрийн дэлгэрэнгүй мэдээллийг багтаах ёстой:
- (1) үечилсэн байдлаар, хэрэглэлийн нислэгийн журам нь энэ Дүрмийн стандарт болон шаардлагыг үргэлжлүүлэн хангаж байгааг бататгах тодорхой хугацааг тогтмол бататгах;
  - (2) хэрэв 173.53(a)(2)-т заасан аливаа өгөгдөлд, хэрэглэлийн нислэгийн журмын бүрэн бүтэн байдалд нөлөөлж болзошгүй өөрчлөлт орсон бол.
- (c) Энэ зүйлийн (a)-д шаардсан журам нь хэрэглэлийн нислэгийн журам бүрийн хугацаат засвар, өөрчлөлтүүдийн үнэлгээний хоорондох давтамжийг тогтоох, эсхүл өөрчлөх үндэслэл болон шалгуурыг багтааж, баримтжуулах ёстой.

173.65. Хэвлэгдсэн хэрэглэлийн нислэгийн журамд илэрсэн алдаа

(а) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь тухайн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд гэрчилгээжсэн, эсхүл засвар өөрчлөлт орсон хэрэглэлийн нислэгийн журамд илэрсэн алдаа болон энэ Дүрмийн стандарт болон шаардлагатай нийцээгүй үл тохирол, эсхүл болзошгүй үл тохирлыг ИНД-12-ын дагуу бүртгэх, шинжлэн шалгах, залруулах болон мэдээлэх журмыг тогтоох үүрэгтэй.

(b) Энэ зүйлийн (а)-д шаардсан журам нь дараах журмыг багтаах ёстой:

- (1) хэрэв энэ зүйлийн (а)-д заасан алдаа, эсхүл үл тохирол нь агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны аюулгүй байдалд нөлөөлөх, эсхүл нөлөөлж болох бол, үйл ажиллагааны ашиглалтаас шууд гаргах;
- (2) 173.57-д заасны дагуу зохих ёсоор эрх олгогдсон удирдах ажилтан алдаа, эсхүл үл тохирлыг залруулж, гэрчилгээжүүлэх;
- (3) тухайн алдаа, эсхүл үл тохирлын үйл ажиллагааны ач холбогдолтой холбоотой хамгийн тохиромжтой аргаар энэ зүйлийн (b)(2)-т шаардсан залруулгыг ойлгомжтой тодорхойлж, зарласан байх;
- (4) алдаа, эсхүл үл тохирлын эх сурвалжийг таньж тогтоох, ба:
  - (i) хэрэв боломжтой бол дахин давтагдахаас урьдчилан сэргийлж устгах;
  - (ii) алдаа, эсхүл үл тохирлын эх сурвалж нь бусад хэрэглэлийн нислэгийн журмын бүрэн бүтэн байдалд нөлөөлөхгүй болохыг бататгах урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах;
- (5) энэ зүйлийн (а)-д заасан алдаа, эсхүл үл тохиролтой холбоотой зарлагдсан мэдээллийн зөрчлийн талаар ИНД-12-ын дагуу эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэх.

173.67. Бүртгэл хөтлөх

(а) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь хэрэглэлийн нислэгийн журмыг зохиох, гэрчилгээжүүлэх болон засвар өөрчлөлт оруулахтай холбоотой хүсэлт гаргагч байгууллагын үйл ажиллагаанд шаардагдах бүртгэл хөтлөх журмыг тогтоох үүрэгтэй.

(b) Энэ зүйлийн (а)-ийн дагуу бүртгэл хөтлөлтөд бүртгэлийг таньж тогтоох, цуглуулах, индексжүүлэх, хадгалах, хамгаалах, хүртээмжтэй байх, засвар өөрчлөлт болон устгах ажиллагаа багтана.

(c) Энэ зүйлийн (а)-д шаардсан журам нь 173.59-ийн дагуу гэрчилгээжүүлсэн болон 173.63-ын дагуу засвар өөрчлөлт оруулсан хэрэглэлийн нислэгийн журмыг бүртгэхэд шаардлагатай дараах шаардлагыг багтаах ёстой:

- (1) хэрэглэлийн нислэгийн журмын хувьд, 173.61(c)-д шаардсан дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (2) 173.55-д заасны дагуу гүйцэтгэсэн хэрэглэлийн нислэгийн журмын зохиолтыг баталгаажуулах, нэмэлт өөрчлөлт оруулах, баталгаажуулах, баталгаажуулаагүй үндэслэл болон гэрчилгээжүүлэх ажиллагааг багтаасан гэхдээ үүгээр хязгаарлагдахгүй дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (3) зарлах болон шалгах ажиллагааны дэлгэрэнгүй мэдээлэл;

- (4) хэрэглэлийн нислэгийн журамд гарсан алдаа болон үл тохирлын хувьд, 173.65-ын дагуу авсан аливаа арга хэмжээний дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (5) 173.63-д шаардсан журмын дагуу гүйцэтгэсэн засвар өөрчлөлтийн үнэлгээний болон нислэгээр баталгаажуулсан дэлгэрэнгүй мэдээлэл.

(d) Түүнчлэн, энэ зүйлийн (a)-д шаардсан журам нь дараах шаардлагыг багтаах ёстой:

- (1) дараах ажилтны мэргэшил, туршлага, сургалт, үнэлгээ болон хэрэв хамааралтай бол эрхийн дэлгэрэнгүйг багтаасан бүртгэл-
  - (i) 173.51(a)(2)-т шаардсан бүх удирдах ажилтан;
  - (ii) 173.51(a)(3)-д шаардсан ажилтнууд;
- (2) [хүчингүй]
- (3) энэ зүйлийн (c) болон (d)-д шаардсан бүртгэл гаргацтай, үнэн зөв, байнгын байх ба гаргацтай форматаар татаж авах боломжтой;
- (4) энэ зүйлийн (c)-д шаардсан бүртгэлийг холбогдох хэрэглэлийн нислэгийн журам ашиглалтаас гарснаас хойш 5 жилээс доошгүй хугацаагаар хадгалах.

173.69. Аюулгүй байдлын удирдлага

ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь ИНД-100.3-ын дагуу аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоог бүрдүүлэх, хэрэгжүүлэх болон мөрдөх үүрэгтэй.

173.71. ХНЖҮ-ний байгууллагын Ерөнхий заавар

(a) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь дараах журмыг багтаасан Ерөнхий зааврыг Даргад ирүүлэх үүрэгтэй:

- (1) Ерөнхий заавар болон түүнд багтсан бусад журамд дараах шаардлагыг багтаасан болохыг бататган, хүсэлт гаргагчийн байгууллагын нэрийн өмнөөс Гүйцэтгэх захирал гарын үсэг зурсан мэдэгдэл:
  - (i) тухайн байгууллагыг тодорхойлох ба энэ Дүрмийн байнгын хэрэгжилтийг бататгах хэлбэр болон аргыг харуулах;
  - (ii) хүсэлт гаргагчийн байгууллагын ажилтнууд түүнийг дагаж мөрдөх;
- (1A) 173.69-д шаардсан аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцооны хувьд:
  - (i) ИНД-100.3(b)-д шаардсан бүх баримт бичиг;
  - (ii) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ сунгуулахаас бусад хүсэлт гаргагчийн хувьд, аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоог хэрхэн хэрэгжүүлэхийг дүрслэн харуулсан хэрэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө;
- (2) 173.51(a)(2)-т шаардсан удирдах ажилтан, эсхүл ажилтнуудын албан тушаал болон нэр;
- (3) 173.51(a)(1) болон (2)-т шаардсан удирдах ажилтан, эсхүл ажилтнуудын дараах үүрэг, хариуцлагыг:
  - (i) тухайн байгууллагын нэрийн өмнөөс Дарга, эсхүл ИНЕГ-тай шууд харьцах тэдний хариуцсан асуудал;
  - (ii) аюулгүй байдлын удирдлагын үүрэг хариуцлага;

- (4) хэрэв энэ хэсгийн (2)-т заасан нэг удирдах ажилтнаас илүү байхын бол удирдах ажилтнуудын хариуцлагын шугаман хамаарлыг харуулсан байгууллагын бүтцийн зураг;
- (4A) байгууллагын хүрээнд аюулгүй байдлын хариуцлагын шугаман хамаарлыг тодорхойлсон мэдээлэл;
- (5) хэрэглэлийн нислэгийн журмыг гэрчилгээжүүлэх 173.57-гийн дагуу эрх олгогдсон удирдах ажилтан бүрийн нэр;
- (6) энэ хэсгийн (5)-д заасан ажилтан бүрд олгосон эрхийн цар хүрээний дэлгэрэнгүй;
- (7) хүсэлт гаргагчийн байгууллагын зохиох, гэрчилгээжүүлэх, эсхүл засвар өөрчлөлт оруулах хэрэглэлийн нислэгийн журмын төрлийн жагсаалт;
- (8) 173.53(a)-ийн дараах шаардлагыг хангах хүсэлт гаргагчийн аргачлалын дэлгэрэнгүй:
- (i) төхөөрөмж;
  - (ii) холбогдох болон хүчинтэй өгөгдлийг ашиглах боломж;
  - (iii) холбогдох баримт бичгийн хувийг ашиглах боломж;
- (9) нислэгээр баталгаажуулах шаардлагагүй хэрэглэлийн нислэгийн журмын 173.53(b)-гийн шаардлагыг хангах хүсэлт гаргагчийн аргачлалын дэлгэрэнгүй;
- (10) дараах зүйлд шаардсаны дагуу хүсэлт гаргагчийн журмын дэлгэрэнгүй:
- (i) 173.51(b) - ажилтны ур чадварын хадгалалтын үнэлгээний талаар;
  - (ii) 173.53(b)(1) - өгөгдлийг ашиглах боломжийн талаар;
  - (iii) 173.53(b)(2) - өгөгдлийн хүчинтэй болон үнэнэ зөв талаар;
  - (iv) 173.53(c) - баримт бичгийн хяналтын талаар;
  - (v) 173.55(a) - хэрэглэлийн нислэгийн журмын зохиох, бататгах болон нислэгээр баталгаажуулах талаар;
  - (vi) 173.55(c) - хэрэглэлийн нислэгийн журмыг нислэгээр баталгаажуулах талаар;
  - (vii) 173.55(e) - нислэгээр баталгаажуулах шаардлагагүй хэрэглэлийн нислэгийн журмын үндэслэлийн талаар;
  - (viii) 173.55(f), эсхүл (g) - стандартыг дагаж мөрдөх талаар;
  - (ix) 173.57 - удирдах ажилтны эрхийн талаар;
  - (x) 173.59 - хэрэглэлийн нислэгийн журмын гэрчилгээжүүлэлтийн талаар;
  - (xi) 173.61 - хэрэглэлийн нислэгийн журмыг зарлах болон журам бүрийн дэлгэрэнгүйг Даргыг хүргүүлэх талаар;
  - (xii) 173.63 - хэрэглэлийн нислэгийн журмын засвар өөрчлөлтийн талаар;
  - (xiii) 173.65 - хэвлэгдсэн хэрэглэлийн нислэгийн журамд гарсан алдааны талаар;
  - (xiv) 173.67 - бүртгэл хөтлөлтийн талаар;
- (11) Ерөнхий зааврыг хянах, нэмэлт өөрчлөлт оруулах болон түгээх журам.
- (b) Хүсэлт гаргагчийн Ерөнхий заавар нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц байх ёстой.

С Бүлэг - Үйл ажиллагааны шаардлага

173.101. Байнгын хэрэгжилт

ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч нь:

- (1) 173.71-д шаардсан гэрчилгээ эзэмшигчийн Ерөнхий зааврын нэгээс доошгүй хүчинтэй, бүрэн хувийг гэрчилгээ эзэмшигчийн үндсэн ажлын байрлалд хадгална;
- (2) Ерөнхий зааварт дэлгэрэнгүй заасан бүх журам болон стандартыг дагаж мөрдөнө;
- (3) Ерөнхий зааврын холбогдох бүлгийг шаардлагатай ажилтан ажил үүргээ гүйцэтгэхдээ ашиглах боломжтой байлгана;
- (4) энэ Дүрмийн дагуу гэрчилгээжүүлэлтэд тогтоосон В Бүлгийн шаардлага болон стандартыг байнга хангана;
- (5) гэрчилгээ эзэмшигчийн шуудангийн хаяг, үйлчилгээний хаяг, утасны дугаар, эсхүл факсын дугаарын аливаа өөрчлөлтийг өөрчлөлт гарснаас хойш 28 хоногийн дотор Даргад мэдэгдэнэ.

173.103. Гэрчилгээ эзэмшигчийн байгууллагын өөрчлөлт

(a) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч нь:

- (1) энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, гэрчилгээ эзэмшигч байгууллагын Ерөнхий зааврын нэмэлт өөрчлөлтийг тухайн байгууллагын хүчинтэй тодорхойлолт хэвээр хадгалагдаж байхаар хийсэн болохыг бататгах;
- (2) Ерөнхий зааварт оруулсан нэмэлт өөрчлөлт нь энэ Дүрмийн холбогдох шаардлагад нийцэж байгааг бататгах;
- (3) Ерөнхий зааварт заасан нэмэлт өөрчлөлт оруулах журмыг дагаж мөрдөх;
- (4) Ерөнхий зааварт нэмэлт өөрчлөлт оруулсан даруйд гэрчилгээ эзэмшигчийн Ерөнхий зааварт оруулсан нэмэлт өөрчлөлт бүрийн хувийг Даргын хэрэгцээнд зориулж цаг алдалгүй хүргүүлэх;
- (5) нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд шаардлагатай гэж Даргын үзсэнээр Ерөнхий зааварт нэмэлт өөрчлөлт оруулах.

(b) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах өөрчлөлтийг хийхээс өмнө Даргын зөвшөөрлийг урьдчилан авах шаардлагатай:

- (1) Гүйцэтгэх захирлаар тодорхойлогдсон ажилтан;
- (2) 173.71(a)(2)-т шаардсан Ерөнхий зааварт заасан удирдах ажилтны нэр, эсхүл албан тушаал;
- (3) эзэмшигчийн гэрчилгээнд заасан хэрэглэлийн нислэгийн журмын төрөл;
- (4) аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоо, хэрэв тухайн өөрчлөлт нь нөлөө бүхий өөрчлөлт бол.

(c) Энэ зүйлийн (b)-д заасан өөрчлөлтийг хийж байх үед, эсхүл хийсний дараа хэрэглэлийн нислэгийн журмын гэрчилгээ эзэмшигчийн дагаж мөрдөх нөхцөлийг Дарга тогтоож болно.

(d) Хэрэглэлийн нислэгийн журмын гэрчилгээ эзэмшигч нь энэ зүйлийн (c)-гийн дагуу Даргын тогтоосон нөхцөлийг дагаж мөрдөх үүрэгтэй.

(e) Хэрэв энэ зүйлийн (b)-д заасан өөрчлөлт нь хэрэглэлийн нислэгийн журмын гэрчилгээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулахыг шаардсан бол, гэрчилгээ эзэмшигч нь гэрчилгээнд тухайн өөрчлөлтийг баталгаажуулсан тэмдэглэл хийлгэхээр Даргад цаг алдалгүй хүргүүлэх үүрэгтэй.

173.105. Хэрэглэлийн нислэгийн журамд засвар өөрчлөлт оруулахыг зогсоох

Хэрэв ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч нь 173.63-д шаардсаны дагуу хэрэглэлийн нислэгийн журмын засвар өөрчлөлтийг зогсоохоор төлөвлөж байгаа бол, гэрчилгээ эзэмшигч нь засвар өөрчлөлтийг зогсоохоос 90-ээс доошгүй хоногийн өмнө саналаа Даргад бичгээр мэдэгдэнэ.

D Бүлэг - Зохиолтын шалгуур-хэрэглэлийн нислэгийн журам

173.201. Зохиолт

(a) Хэрэглэлийн нислэгийн журам бүрийг энэ Дүрмийн шаардлага болон дараах баримт бичигт заасан зохиолтын үйл явц, стандарт, зааварчилгаа болон нислэгийн өгөгдлийн чанарын шаардлагын дагуу зохиосон байх ёстой:

(1) ICAO-гийн Баримт бичиг:

- (i) Doc 8168, Procedures for Air Navigation Services - Aircraft Operations - Volume I Flight Procedures, and Volume II, Construction of Visual and Instrument Flight Procedures:
- (ii) Doc 8697, Aeronautical Chart Manual:
- (iii) Doc 9365, Manual of All-Weather Operations:
- (iv) Doc 9613 Performance Based Navigation Manual - Volume I Concept and Implementation Guidance, and Volume II Implementing RNAV and RNP:
- (v) Doc 9881, Guidelines for Electronic Terrain, Obstacle and Aerodrome Mapping Information:

(2) ICAO-гийн Хавсралт:

- (i) Хавсралт 4, Нисэхийн зураглал:
- (ii) Хавсралт 6, Агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа:
- (iii) Хавсралт 11, Нислэгийн Хөдөлгөөний Үйлчилгээ:
- (iv) Хавсралт 14, Volumes I болон II Аэродром:
- (v) Хавсралт 15, Нисэхийн мэдээллийн үйлчилгээ:

(3) хэрэглэлийн нислэгийн журмын тодорхой төрөлд хамааралтай болон Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бусад зааварчилгаа, эсхүл стандарт.

(b) Энэ зүйлийн (a)-ийн зорилгоор, хэрэв хамаарах зохиолтын үйл явц, стандарт, зааварчилгаа, эсхүл нисэхийн өгөгдлийн чанарын шаардлагуудын хооронд зөрүү байгаа бол ашиглах тодорхой зохиолтын үйл явц, стандарт эсхүл зааварчилгаа нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц, эсхүл Дарга заасан байх ёстой.

(c) Хэрэглэлийн нислэгийн журам зохиох ажиллагаа нь:

- (1) холбогдох бүх НХҮ-ний байгууллагатай хамтран зохицуулагдсан байх;
- (2) хэрэглэлийн нислэгийн журам зохиохоор төлөвлөсөн бүс, эсхүл агаарын зайн бүсэд үзүүлдэг аливаа НХҮ болон холбогдох журамтай нийцсэн байх;
- (3) дараах шаардлагыг авч үзсэн байх:
  - (i) хамааралгүй;
  - (ii) агаарын хөлгийн үйл ажиллагааг хязгаарласан аливаа хууль, эсхүл бусад эрх зүйн баримт бичиг;
  - (iii) хэрэглэлийн нислэгийн журам зохиох агаарын зайн ангилал болон аливаа холбогдох нэр/тодорхойлолт болон нислэгийн журам нөлөөлж болзошгүй зэргэлдээ агаарын зай;
  - (iv) санал болгосон хэрэглэлийн нислэгийн журмын тухайн агаарын зайд зохиогдсон бусад хэрэглэлийн нислэгийн журамд үзүүлэх нөлөө.

(d) Аэродром, эсхүл хэлипортын үйл ажиллагаа эзэмшигч тухайн аэродром, эсхүл хэлипортыг, төлөвлөсөн хэрэглэлийн нислэгийн журмыг ашиглах IFR-ийн нислэгт

ашиглаж болохыг бичгээр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, хэрэглэлийн нислэгийн журмыг аэродром, эсхүл хэлипортод зориулан зохиох ёсгүй.

(е) Дараахаас бусад тохиолдолд, газарт суурилсан нисэхийн байгууламжид хэрэглэлийн нислэгийн журам зохиохгүй, эсхүл ашиглахгүй:

- (1) нисэхийн байгууламж нь ИНД-171-ийн дагуу олгосон нисэхийн холбоо, навигацийн үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйл ажиллагаа гүйцэтгэдэг;
- (2) нисэхийн холбоо, навигацийн үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч нь тухайн нисэхийн байгууламжийг төлөвлөсөн хэрэглэлийн нислэгийн журамд ашиглаж болохыг бичгээр зөвшөөрдөг.

Е Бүлэг - Шилжилтийн зохицуулалт

173.301. ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч болон хүсэлт гаргагчийн шилжилт

(а) Энэ зүйл нь дараах этгээдэд хамаарна:

- (1) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч;
- (2) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч.

(b) Энэ зүйлд хамаарах байгууллага нь энэ зүйлийн (е)(2)-ын дагуу тогтоосон хэрэгжүүлэлтийн хугацаанаас өмнө дараах заалтыг мөрдөхгүй байж болно:

- (1) 173.51(а)(2)(iii)-ыг, хэрэв байгууллага нь аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоо хариуцсан удирдах ажилтны оронд дотоод чанар баталгаажуулалт хариуцсан удирдах ажилтантай бол.
- (2) 173.69-ийг, хэрэв байгууллага нь аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоог бий болгож, хэрэгжүүлэх болон мөрдөхийн оронд, 173.303-ыг хангасан дотоод чанар баталгаажуулалтын тогтолцоог бүрдүүлсэн бол:
- (3) 173.71(а)(1А)(i)-ийг:
- (4) 173.71(а)(3)(ii)-ыг:
- (5) 173.71(а)(4А)-г.

(c) ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч болон ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь гүйцэд бөглөсөн САА маягт болон хэрэгжүүлэлтийн төлөвлөгөөг 2020 оны 2 сарын 1-нээс өмнө Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

(d) Энэ зүйлийн (c)-д заасан хэрэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө нь дараах шаардлага хангасан байх ёстой:

- (1) аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцооны хэрэгжүүлэлтийн санал болгосон хугацааг багтаасан байх;
- (2) тухайн байгууллага 173.69-ийн дагуу шаардсан аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоог хэрхэн хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг дүрслэн харуулсан байх.

(e) Хэрэв хүлээн зөвшөөрөхүйц бол Дарга:

- (1) тухайн байгууллагын хэрэгжүүлэлтийн төлөвлөгөөг батална;
- (2) аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцооны хэрэгжүүлэлтийн хугацааг тогтооно.

(f) Энэ зүйлийн (е)(2)-ын дагуу хугацааг тогтоохдоо Дарга дараах нөхцөлийг тооцох үүрэгтэй:

- (1) тухайн байгууллагын хүчин чадал;
- (2) тухайн байгууллагын төвөгшил;
- (3) тухайн байгууллагын үйл ажиллагаанд оршиж байгаа эрсдэл;
- (4) гэрчилгээг сунгах хугацаа;
- (5) тухайн байгууллага, эсхүл ИНЕГ, эсхүл хоёуланд нь хамаарах эх үүсвэр, эсхүл хуваарийн нөлөө;
- (6) хэрэгжүүлэлтийн хугацаа нь 2021 оны 2 сарын 1-нээс хойш байж болохгүй.

(g) Энэ зүйлийн (а)(1)-ийн дагуу ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч нь гэрчилгээ сунгуулах хүсэлтэд хэрэгжүүлэлтийн төлөвлөгөөг хавсаргахгүй байж болно.

(h) Энэ зүйл нь 2021 оны 2 сарын 1-нд хүчингүй болно.

173.303. ХНЖҮ-ний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч болон хүсэлт гаргагчийн шилжилтийн аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоо

(a) Энэ Дүрмээр шаардсан журам нь дүрмийн шаардлага хангасан ба тухайн байгууллага түүнийг хэрэгжүүлж байгааг бататгах зорилгоор 173.301(b)(1)(ii)-т шаардсан **аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоог** бүрдүүлэх үүрэгтэй.

(b) **Аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоо** нь дараах журмыг багтаасан байх ёстой:

- (1) ИНД-12-ын дагуу аливаа хэрэг явдлыг мэдээлэх болон шинжлэн шалгах журмыг багтаасан аюулгүй байдлын соёл болон аюулгүй байдлын журмыг сайжруулах нэгдсэн аюулгүй байдлын бодлого;
- (2) аюулгүй байдлын үзүүлэлтийг тогтоох болон хянах журам;
- (3) байгууллагын тогтолцоо болон үйл явцад оршиж байгаа, эсхүл гарч болзошгүй хүндрэлтэй асуудлыг таньж тогтоох журам;
- (4) хэрэглэлийн нислэгийн журмын бүрэн бүтэн байдалд нөлөөлж болзошгүй, байгууллага доторх эрсдэлийг хянах болон бууруулах журам;
- (5) илрүүлсэн хүндрэлтэй асуудлыг шинжлэн шалгаж, дүн шинжилгээ хийсэн ба хүндрэлтэй асуудлын шалтгааныг арилгасан болохыг бататгах залруулах арга хэмжээний журам;
- (6) илрүүлсэн хүндрэлтэй асуудлын боломжит шалтгааныг арилгасан болохыг бататгах урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний журам;
- (7) хүсэлт гаргагчийн байгууллагын Ерөнхий заавар, аюулгүй байдлын бодлого болон журамд нийцүүлэх зорилгоор аудит хийх дотоод аудитын хөтөлбөр;
- (8) энэ Дүрмийн шаардлагыг хангасан **аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцооны** байнгын тохиромжтой болон үр дүнтэй байдлыг бататгах, хэрэв тохирч байгаа бол, статистикийн дүн шинжилгээ ашиглахыг багтаасан удирдлагын дүгнэлт хийх журам;
- (9) аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцооны үйл ажиллагааг баримтжуулах болон эрсдэл, тэдгээрийг хэрхэн зохицуулах ((b)(1) - (b)(8)-д шаардсан

журмыг багтаасан) болон байгууллагын ноцтой аюулыг бүртгэх, тэдгээрийг хянахтай холбоотой мэдээллээр хангах аюулгүй байдлын удирдлагын заавар.

(с) **Аюулгүй байдлын удирдлагын** журам нь тухайн байгууллагын бүх түвшинд тухайн аюулгүй байдлын бодлого болон аюулгүй байдлын бодлогын журмыг ойлгож, хэрэгжүүлж, мөрдөж байгааг бататгах аргачлалыг багтаах ёстой.

(d) Энэ зүйлийн (b)(5)-ын дагуу шаардсан залруулах арга хэмжээний журамд дараах үйл ажиллагааг хэрхэн хийхийг заасан байх ёстой:

- (1) оршиж байгаа хүндрэлтэй асуудлыг залруулах;
- (2) тухайн хүндрэлтэй асуудал нь аливаа хэрэглэлийн нислэгийн журмын бүрэн бүтэн байдалд нөлөөлсөн, эсхүл нөлөөлж болзошгүй эсэхийг хэрхэн тодорхойлох;
- (3) тухайн арга хэмжээний үр дүнг бататгах залруулах арга хэмжээг эргэн хянах;
- (4) залруулах арга хэмжээний үр дүнд үндэслэн энэ Дүрмээр шаардсан журамд нэмэлт өөрчлөлт оруулах;
- (5) авсан залруулах арга хэмжээний үр дүнг удирдлага үнэлж дүгнэх.

(e) Энэ зүйлийн (b)(6)-гийн дагуу шаардсан урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний журамд дараах үйл ажиллагааг хэрхэн хийхийг заасан байх ёстой:

- (1) боломжит чанарын хүндрэлтэй асуудлыг залруулах;
- (2) тогтоосон болзошгүй хүндрэлийн шалтгаан өөр ямар нөлөөтэй байж болохыг хэрхэн тодорхойлох;
- (3) тухайн арга хэмжээний үр дүнг бататгах урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг эргэн хянах;
- (4) урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний үр дүнд үндэслэн энэ Дүрмээр шаардсан журамд нэмэлт өөрчлөлт оруулах;
- (5) авсан урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний үр дүнг удирдлага үнэлж дүгнэх.

(f) Энэ зүйлийн (b)(7)-гийн дагуу шаардсан дотоод аудитын хөтөлбөр нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

- (1) аудит хийх үйл ажиллагааны шинж чанарыг тооцож аудит хийх байрлал болон давтамжийг тодорхойлох;
- (2) аудитыг тухайн үйл ажиллагаанд шууд хариуцлага хүлээдэггүй, сургалтад хамрагдсан ажилтан гүйцэтгэдэг болохыг **бататгах**;
- (3) аудитын үр дүнг, аудит хийгдсэн ажиллагааг хариуцсан ажилтан болон дотоод аудит хариуцсан менежерт мэдээлдэг болохыг **бататгах**;
- (4) сүүлчийн аудитаас хойш, аудит хийсэн үйл ажиллагаа хариуцсан этгээдийн авсан урьдчилан сэргийлэх, эсхүл залруулах арга хэмжээний үр дүнтэй байдлыг дүгнэх;
- (5) хэрэв аудитаар хүндрэлтэй асуудал илэрсэн бол аудит хийгдсэн ажиллагааг хариуцсан ажилтнаас урьдчилан сэргийлэх, эсхүл залруулах арга хэмжээ авахыг шаардах;
- (6) авсан урьдчилан сэргийлэх, эсхүл залруулах арга хэмжээний үр дүнд дүгнэлт хийх зорилгоор эргэн хянах аудит хийдэг болохыг **бататгах**.

- (g) Энэ зүйлийн (b)(8)-ын дагуу шаардсан удирдлагын дүгнэлт хийх журам нь:
- (1) тухайн тогтолцооны байнгын үр дүнтэй байх хэрэгцээ шаардлагыг үндэслэн **аюулгүй байдлын удирдлагын** тогтолцоонд удирдлагын дүгнэлт хийх давтамжийг тодорхойлох;
  - (2) удирдлагын дүгнэлт хийх хариуцлага хүлээсэн удирдах ажилтныг тодорхойлох;
  - (3) тухайн дүгнэлтийн үр дүнг дүгнэж, бүртгэл хөтөлдөг болохыг **бататгах** ёстой.
- (h) Аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоо хариуцсан удирдах ажилтан нь байгууллагын хариуцсан аливаа хэрэглэлийн нислэгийн журмын бүрэн бүтэн байдалд нөлөөлөх асуудлаар Гүйцэтгэх захиралтай шууд харьцах эрхтэй байна.
- (i) Энэ зүйл нь 2021 оны 2 сарын 1-нд хүчингүй болно.

Хавсралт А - Удирдах ажилтны мэргэшил болон туршлага

Энэ Хавсралтад 173.51(а)(2)-т шаардсан удирдах ажилтан, эсхүл ажилтнуудын мэргэшил болон дадлага туршлагыг заасан.

А.1. Хэрэглэлийн нислэгийн журмыг гэрчилгээжүүлэх удирдах ажилтан

(а) **Сургалт** - хэрэглэлийн нислэгийн журам зохиох ICAO PANS-OPS-ийн сургалт, эсхүл Даргаас хүлээн зөвшөөрсөн дүйцэх сургалтад амжилттай хамрагдсан байх.

(b) **Хэрэглэлийн нислэгийн журам ашиглалтын туршлага** - IFR-ийн нислэгийн үйл ажиллагаанд нисэх багийн гишүүнээр, IFR-ийн нислэгийн үйл ажиллагааны хяналтын, эсхүл НХУ-д ажилласан 10 жилээс багагүй хугацаанд хэрэглэлийн нислэгийн журмыг ашигласан, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бусад дүйцэх туршлагатай байх.

(c) **Хэрэглэлийн нислэгийн журам зохиох туршлага** - дараах шаардлагыг багтаах ёстой, хэрэглэлийн нислэгийн журам зохиосон 2-оос доошгүй жилийн туршлагатай байх:

- (1) Даргаас хүлээн зөвшөөрсөн мэргэшлийн журам зохиогчийн удирдлаган дор, тухайн ажилтан гэрчилгээжүүлэх эрх олгогдсон төрлийн хэрэглэлийн нислэгийн журмыг 3-аас доошгүй жил зохиосон байх; эсхүл
- (2) шинэ хэрэглэлийн нислэгийн журмын хувьд, ижил төрлийн хэрэглэлийн нислэгийн журмыг зохиосон, эсхүл гэрчилгээжүүлсэн Даргын хүлээн зөвшөөрсөн туршлагатай байх.

А.2. Аюулгүй байдлын удирдлагын тогтолцоог хариуцах удирдах ажилтан

Энэ дүрмийн 173.51(а)(2)(iii)-д шаардсан удирдах ажилтан, эсхүл ажилтнууд нь гэрчилгээ эзэмшигчийн аюулгүй байдлын тогтолцоо болон үйл ажиллагаатай холбоотой ур чадвар болон туршлагаа харуулах чадвартай байх үүрэгтэй.

--oOo--